

Brussel, 7 november 2025
(OR. en)

14932/25

EDUC 416
SOC 735
EMPL 486
COMPET 1125
DIGIT 222
ENV 1173

NOTA

van:	het voorzitterschap
aan:	het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad
Betreft:	De rol van beroepsonderwijs en -opleiding in concurrentievermogen en veerkracht - <i>Gedachtewisseling</i>

De delegaties vinden in de bijlage een oriënterende nota van het voorzitterschap over bovengenoemd onderwerp, met het oog op de gedachtewisseling in de Raad (Onderwijs, Jeugdzaken, Cultuur en Sport) op 27 november 2025.

De rol van beroepsonderwijs en -opleiding in concurrentievermogen en veerkracht

Oriënterende nota van het voorzitterschap

Beroepsonderwijs en -opleiding als ruggengraat van Europa

Beroepsonderwijs en -opleiding is al jaren een cruciaal thema in de Europese samenwerking. Nu Europa snellere groene, digitale en demografische transitie ondergaat en met nieuwe veiligheidsdreigingen wordt geconfronteerd, zoals hybride aanvallen op vitale infrastructuur, wordt het steeds duidelijker dat hooggekwalficeerde arbeidskrachten noodzakelijk zijn. Veel Europese landen kampen echter nog steeds met tekorten aan vakmensen, te weinig inschrijvingen in beroepsonderwijs- en opleidingen en veel vroegtijdige schoolverlaters. Er heerst een hardnekkige opvatting dat beroepstrajecten minder waardevol zijn dan academische trajecten. Het is daarom van het allergrootste belang dat niet alleen het concurrentievermogen, maar ook de democratische en economische veerkracht van Europa worden versterkt en dat iedereen gelijke kansen krijgt op toegang tot onderwijs en opleiding, een leven lang leren en hoogwaardige banen.

Beroepsonderwijs en -opleiding als pijler voor concurrentievermogen en veerkracht

Onderwijs en opleiding staan centraal in de economische en sociale agenda van de Europese Unie. De afgelopen jaren zijn op EU-niveau meerdere initiatieven genomen om het concurrentievermogen en de economische en democratische veerkracht in Europa te versterken en iedereen gelijke kansen te bieden op toegang tot onderwijs en opleiding, een leven lang leren en hoogwaardige banen. Deze initiatieven zijn gericht op onderwijs, opleiding, ontwikkeling van vaardigheden en deelname aan programma's voor een leven lang leren. Het gaat onder meer om de aanbeveling van de Raad van 24 november 2020 inzake beroepsonderwijs en -opleiding voor duurzaam concurrentievermogen, sociale rechtvaardigheid en veerkracht¹ en initiatieven van de Commissie zoals de Europese vaardighedenagenda², het actieplan voor digitaal onderwijs 2021-2027³ en het pact voor vaardigheden.

¹ PB C 417 van 2.12.2020, blz. 1.

² COM(2020) 274 final.

³ COM(2020) 624 final.

In het rapport-Draghi van 2024 over de toekomst van het Europese concurrentievermogen wordt benadrukt dat investeringen in vaardigheden, met name beroeps- en technische vaardigheden, van fundamenteel belang zijn om strategische autonomie te bereiken en innovatie en sociale cohesie in Europa te bevorderen. In het rapport wordt gewezen op een aantal uitdagingen op het gebied van onderwijs en opleiding, zoals het afstemmen van beroepsonderwijs en -opleiding op de veranderende behoeften van de arbeidsmarkt, de dalende onderwijsniveaus, het gebrek aan steun voor studenten uit kansarme milieus, onderbenut STEM-talent en een ernstig gebrek aan digitale basisvaardigheden.

Na een uiteenzetting van deze uitdagingen wordt in het rapport-Draghi gepleit voor een Europese strategie om vaardigheidskloven aan te pakken in alle onderwijsfasen. Ook wordt benadrukt dat onder meer de basisvaardigheden op het gebied van lees-, schrijf- en rekenvaardigheid, digitale vaardigheden, groene vaardigheden, STEM-vaardigheden en transversale vaardigheden moeten worden versterkt.

Om in te spelen op deze bevindingen en aanbevelingen moet een nieuwe impuls worden gegeven aan de verdere ontwikkeling van beroepsonderwijs en -opleiding als een aantrekkelijk en hoogwaardig onderwijstraject dat voor lerenden veelbelovende carrièremogelijkheden in het vooruitzicht stelt.

Een oproep tot gecoördineerde actie om de rol van beroepsonderwijs en -opleiding te versterken

Ondanks de inspanningen van de lidstaten hebben de gemeenschappelijke uitdagingen van de EU nog steeds vooral te maken met aantrekkelijkheid, de relevantie voor de arbeidsmarkt, inclusiviteit en partnerschappen, waaronder begeleiding, werkplekleren, digitalisering en hoger beroepsonderwijs en -opleiding.

In dit verband moet toekomstige Europese samenwerking op gebied van onderwijs en opleiding, en dan met name alle niveaus van beroepsonderwijs en -opleiding, landen verder ondersteunen bij het inspelen op de behoeften van de arbeidsmarkt, het bevorderen van topkwaliteit en inclusiviteit, en het stimuleren van innovatie in stelsels voor beroepsonderwijs en -opleiding. Ook moeten onderwijs en opleidingen, met inbegrip van beroepsonderwijs en -opleidingen, personen aan de nodige beroepsvaardigheden helpen, zodat ze onder meer een actieve rol kunnen spelen te spelen in democratische samenlevingen.

De inspanningen op Europees niveau moeten de nationale hervormingen versterken en aanvullen door sturing, instrumenten en platformen voor samenwerking te bieden, zodat beroepsonderwijs en -opleiding een echte aanjager van de maatschappelijke veerkracht wordt. Om het volledige potentieel van beroepsonderwijs en -opleiding in Europa te benutten, is het van essentieel belang dat aanbieders van onderwijs en opleidingen op alle niveaus, bedrijven en overheden nauw samenwerken om ervoor te zorgen dat de leerplannen van beroepsonderwijs en -opleiding relevant blijven voor en inspelen op de veranderende behoeften van de arbeidsmarkt en de maatschappij. Deze multipartiete samenwerking zal leiden tot een verbetering van de kwaliteit van onderwijs en opleiding, innovatie bevorderen, lerenden meer mogelijkheden bieden om toegang te krijgen tot hoger onderwijs en/of betekenisvolle arbeidskansen, en personen in staat stellen actief deel te nemen aan democratische samenlevingen, wat het algemene concurrentievermogen van de Europese economieën versterkt.

In het licht van het bovenstaande verzoekt het voorzitterschap de ministers onderstaande vragen te beantwoorden met het oog op een gedachtewisseling. Gelieve uw bijdrage tot maximaal drie minuten te beperken.

- Hoe kunnen we programma's voor beroepsonderwijs en -opleiding beter afstemmen op de behoeften van de arbeidsmarkt en er tegelijkertijd voor zorgen dat alle lerenden in beroepsonderwijs en -opleiding toegang hebben tot onderwijs en opleidingen die hoogwaardig en inclusief zijn en hun de nodige professionele en maatschappelijke vaardigheden meegeven?
- Hoe kunnen we niet alleen de aantrekkelijkheid van, maar ook het genderevenwicht binnen programma's voor beroepsonderwijs en -opleiding, en met name STEM-opleidingen, vergroten?